

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและหาคุณภาพ
3. เก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 – 3 ที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง ในปีการศึกษา 2549 - 2550 จำนวน 129 สถานศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 – 3 ที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง ในปีการศึกษา 2549-2550 และไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) จำนวน 29 สถานศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นตัวแทนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

- 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน สถานศึกษาละ 1 คน รวม 29 คน
 - 2) ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาละ 1 คน รวม 29 คน
 - 3) ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สถานศึกษาละ 1 คน รวม 29 คน
- รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 87 คน

ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. สุ่มตรวจสอบสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 – 3 ที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง ในปีการศึกษา 2549 - 2550 จำนวน 129 สถานศึกษาและไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) จำนวน 29 สถานศึกษา

2. เลือกแบบเจาะจงสถานศึกษาที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยมิผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง ในระดับปรับปรุง ตั้งแต่ 1 มาตรฐานขึ้นไป หรือไม่มีผลการประเมินในระดับปรับปรุงแต่มีผลการประเมินในระดับพอใช้ ตั้งแต่ 4 มาตรฐานขึ้นไป จำนวน 29 สถานศึกษา

3. กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาละ 3 คน (กลุ่มละ 1 คน) เป็นผู้ให้ข้อมูล รวมผู้ให้ข้อมูล ทั้งหมด 87 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เรื่อง ปัญหาการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสองของ สมศ. ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพิษณุโลก คือ แบบสอบถามปัญหาการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสองของ สมศ. เป็นแบบ (Rating Scale) มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำแนกออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนการพัฒนาคุณภาพตามข้อเสนอแนะฯ จำนวน 26 ข้อ 2) ด้านการพัฒนาคุณภาพตามข้อเสนอแนะฯ จำนวน 11 ข้อ 3) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการพัฒนาคุณภาพเป็นระยะ จำนวน 15 ข้อ 4) ด้านการปรับปรุงการดำเนินการตามโครงการ / กิจกรรมและการประเมินสรุปผลรวม จำนวน 10 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำราต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสองของ สมศ.

1.2 กำหนดรูปแบบของเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ ในประเด็นคำถามนั้นผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่าสถานศึกษามีปัญหาในการพัฒนาคุณภาพตามข้อเสนอแนะของ สมศ. ในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดตามลำดับ

1.3 สร้างกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้าให้ครอบคลุมเนื้อหาที่จะศึกษาค้นคว้า

1.4 ลงมือสร้างข้อคำถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้

1.5 ตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามเป็นรายข้อในด้านความตรง (Validity) และความเป็นปรนัยเบื้องต้นโดยการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา

1.6 แก้ไขและปรับปรุงข้อคำถามบางข้อในแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เช่น การใช้ภาษา ฯลฯ แล้วจัดทำแบบสอบถามขึ้นใหม่

1.7 นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถในด้านการวิจัยและประกันคุณภาพทางการศึกษา จำนวน 5 ท่าน เพื่อดำเนินการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้วิธีการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Congruence) ซึ่งจะคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ได้แก่

1.7.1	รศ.เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย	รองคณบดี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
1.7.2	ผศ.ดร. รุจโรจน์ แก้วอุไร	อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีและ
สื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร
1.7.3	ดร.ปกรณ กระจันบาน	อาจารย์ประจำภาควิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
1.7.4	นายพีระ ตันเจริญ	ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมแสงสงคราม
“อุดรคอนารักษ์อุปถัมภ์”
1.7.5	นายสมาน สารีคำ	ผู้จัดการห้างหุ้นส่วนจำกัด อี.คิว.เอ
ประกันคุณภาพทางการศึกษา

ผลการตรวจสอบได้ค่า IOC อยู่ในช่วง 0.20 – 1.00 สำหรับข้อที่ค่าต่ำกว่า 0.50 มีจำนวนทั้งสิ้น 13 ข้อ ซึ่งข้อเหล่านี้คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้ตัดออกทั้งนี้เหตุผลการตัดออก และการตรวจสอบค่ารายข้อได้แสดงไว้แล้วในภาคผนวก ก

1.8 แก้ไขและปรับปรุงข้อคำถามบางข้อในแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการใช้ภาษา และพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์อีกครั้ง เพื่อนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

1. คณะผู้ศึกษาค้นคว้าขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ส่งถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดพิษณุโลก เขต 1 – 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในสังกัด

2. คณะผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พร้อมส่งซองติดแสตมป์จ่ายนำซองถึงคณะผู้ศึกษาเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามกลับคืนเป็นรายโรงเรียน ทั้งนี้ แบบสอบถามทุกฉบับ คณะผู้ศึกษาได้ลงรหัสเพื่อให้รู้ว่าเป็นแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มใด และมาจากโรงเรียนอะไร เพื่อความสะดวกในการทวงคืน กรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่ส่งแบบสอบถามกลับคืน ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า

2.1 ในรอบที่ 1 คณะผู้ศึกษาส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 29 ชุด โดยส่งไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 1 ชุด ภายในประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 3 ฉบับ จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบอย่างชัดเจน โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ส่งแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 15 โรงเรียน

2.2 คณะผู้ศึกษาทำการทวงถามโดยการโทรศัพท์ถึงผู้บริหารโรงเรียน และได้ส่งแบบสอบถามกลับไปยังโรงเรียนอีกครั้ง จำนวน 14 ชุด ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 7 ชุด

2.3 คณะผู้ศึกษาได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลยังโรงเรียนที่เหลือด้วยตนเอง (7 ร.ร.) ทำให้ได้แบบสอบถามกลับคืนอีก 3 โรงเรียน (โรงเรียนที่เหลือ 4 โรงเรียนไม่พร้อมที่จะให้ข้อมูล)

3. คณะผู้ศึกษาค้นคว้าทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปวิเคราะห์ผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ คณะผู้ศึกษาค้นคว้านำแบบสอบถามมาตรวจความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป Excel ดังนี้

1. การกำหนดสัญลักษณ์ไว้ดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{X_i \times 100}{N}$$

- 2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X})

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^N X_i}{N}$$

- 2.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

$$S.D. = \sqrt{S.D.^2} = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{N}}$$

3. ข้อมูลที่เกิดขึ้นรวบรวมโดยแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

คณะผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการโดยการวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปของตารางแจกแจงความถี่

4. ข้อมูลที่เกิดขึ้นรวบรวมโดยแบบสอบถามมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คณะผู้ศึกษาค้นคว้านำมาตรวจให้คะแนนดังนี้

4.1 ให้คะแนน 1 คะแนน หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

4.2 ให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นในระดับน้อย

4.2 ให้คะแนน 3 คะแนน หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นในระดับน้อยปานกลาง

4.3 ให้คะแนน 4 คะแนน หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นในระดับมาก

4.3 ให้คะแนน 5 คะแนน หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

5. รวมคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดแล้วนำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ในภาพรวม และจำแนกรายข้อ

6. นำค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X}) ที่คำนวณได้มาเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลผลคะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2540. หน้า. 100)

6.1 ได้ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 ถึง 1.50 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าสถานศึกษามีปัญหาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามข้อเสนอแนะของ สมศ. ในระดับน้อยที่สุด

6.2 ได้ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 ถึง 2.50 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าสถานศึกษามีปัญหาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามข้อเสนอแนะของ สมศ. ในระดับน้อย

6.3 ได้ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 ถึง 3.50 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าสถานศึกษามีปัญหาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามข้อเสนอแนะของ สมศ. ในระดับปานกลาง

6.4 ได้ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 ถึง 4.50 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าสถานศึกษามีปัญหาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามข้อเสนอแนะของ สมศ. ในระดับมาก

6.5 ได้ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 ถึง 5.00 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าสถานศึกษามีปัญหาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามข้อเสนอแนะของ สมศ. ในระดับมากที่สุด

7. ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด คณะผู้ศึกษาค้นคว้านำมาวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)